

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Jiřího Bartoše

Problematika fenoménu metrosexuality v diskurzu internetové stránky

www.metrosexualroku.cz

Téma této bakalářské práce je zvoleno dobře, jedná se o nový, genderově nesporně významný fenomén, u nás zatím odborně neprozkoumaný. Vhodné je celkové zadání, pramenný materiál je jasně definován. Jedná se o práci empirickou, teoretická východiska jsou zde ovšem možná důležitější než u jiných genderových prací.

Teoretická část je ovšem mimořádně slabá. Neměl by mást její poměrně velký rozsah, jenž v žádném případě nedokládá svědomitou práci s literaturou. Tu si autor dosud neosvojil. Za základní problém považuji, že si práci usnadnil tím, že s literaturou pracuje minimálně a potřebnou prezentaci diskusí k použitým pojmům nahrazuje nekonečnými vlastními fabulacemi, často velmi amatérskými a naivními. Za druhý zásadní problém považuji samotný výběr literatury. Fenomén metrosexuality je určitým typem maskulinity, jedním z forem tzv. nového mužství, a bylo tedy nasnadě představit klíčové koncepty studií muže, a specificky pak koncepty nového muže, a ještě specifičtěji diskusi k vlastnímu fenoménu metrosexuality, kterou lze v zahraniční literatuře bezpochyby rovněž najít. Je sice správné, že autor se aspoň snaží představit pojem gender a genderový stereotyp, avšak způsob, jakým to činí, budí podezření, že za sebou nemá žádné kurzy k této problematice, a výsledkem je, že značně zašmodrchaným způsobem objevuje banality.

Abych uvedla konkrétní příklady: pouští se například do jalových úvah o tom, že část „sexuál“ souvisí se sexualitou, jakoby však vůbec nebral v úvahu fakt, že v anglosaském jazykovém prostředí, z něhož slovo pochází, označuje pojem „sex“ častěji prostě „pohlaví“ a nikoli sexuální orientaci. (Upozorňuji zejm. na pasáž, kde autor tvrdí, že tvar „sexuál“ k sexualitě „lingvisticky odkazuje“). Autor by pak např. neřešil jako překvapivé, že původní definice vztah k sexuální orientaci nevyjadřuje, a nesnažil by se svévolně tuto definici opravovat. Nadto tím na sebe mj. prozrazuje, že neví, jaká je obecná vazba genderové identity k aspektu sexuální orientace, že genderová kulturní norma obsahuje např. povinnou heterosexualitu apod. Plete si esencialismus s naturalismem. Teprve na straně 19 se objevuje „postřeh“, že metrosexualita je spojována pouze s muži a autor začíná tušit jakousi genderovou souvislost. Autorovi se líbí pojem „reifikace“ genderových stereotypů, což ovšem v genderovém diskurzu není obvyklé a korektní, neboť již několik desetiletí je kladen důraz naopak na koncept tzv. „doing gender“ (zajímá mne, zda se autor s tímto pojmem někdy setkal). Lze uvést ještě konkrétnější příklad. Na straně 8 je řeč o limitech genderového přístupu, celý odstavec však spíše potvrzuje jeho legitimitu. Vzniká otázka, zda autor porozuměl tomu, co je genderový přístup – zdá se, že ho zde chápe jako nezahrnující problematiku sexuality a problematiku politickou – obojí je však pro genderový přístup naprosto inherentní. Co to je „problematičnost pojmu metrosexuál“? Ten pojem existuje a žije svým životem jako jiné pojmy, „problematičnost“ je hodnotící pojem, jehož by se autor měl vyvarovat. Měl snad na mysli „neustálený význam“ apod.?

Zcela chybí doklad o tom, že autor ví o existenci řady českých studií, které se zabývají přímo fenoménem „nového muže“ (Šmídová, Vodochodský), jednak teoreticky, jednak empiricky. V neposlední řadě ovšem chybí řádný přehled diskuse o fenoménu metrosexuála samotném.

Literatura použitá v teoretické části je velmi chudá – pro definici metrosexuála pouze jeden titul, pro základní genderové koncepty rovněž, pro definice sexuality jakbysmet. Není také jasné, proč pro výklad genderových jevů vychází z práce Badinter „Tudy cesta nevede“, jejíž zaměření nejen není z tohoto soudku, ale jak známo představuje dosti razantní útok na genderový přístup – je si toho autor vědom? Dále jsou zde představeny – obšírně a pro práci nepotřebně – různé teze o patriarchátu, které pocházejí z různých diskurzů, jež si protirečí (nereflektováno). Za této situace nepřekvapí, že teoretická část nevyústila v sadu nosných konceptů k fenoménu nového muže a metrosexuála, což mělo být jejích prvořadým cílem, tyto zcela chybí.

Analytická část začíná výkladem metody CDA podle N. Fairclougha a pokračuje zdůvodněním volby webové stránky jako pramene. Co chybí, je přesné vymezení materiálu z časového hlediska – není jasné, zda autor analyzoval webovou stránku v jednom časovém okamžiku, či sledoval po určité období její diskuse, to považuji za závažný problém a tádám u obhajoby doplnění. Kritická analýza diskurzu je dost náročná věc a komplexní aplikace Faircloughova přístupu, jak je zde prezentován, obzvlášť. Autor ho aplikuje jen přibližně a analýzu provádí víceméně intuitivně, je ovšem třeba uznat, že tato část patří k nejlepším místům práce, jsou identifikovány genderově zajímavé jevy a také závěry v zásadě odpovídají materiálu, který je v uveden příloze. Nedostatků zde ovšem najdeme celou řadu, potenciál analýzy jednak zdaleka není vyčerpán, jednak se zde projevuje ona neujasněnost pojmů, o níž byla řeč výše, a především je příliš ukvapená redukce celé problematiky de facto na vztah mezi fenoménem metrosexualitoy a homosexualitou.

Shrnutí. Tato bakalářská práce podle mého názoru svědčí o nedostatečném pochopení požadavků na ni kladených, zejména pokud jde o práci s literaturou, ale i s technikou výzkumu. Svým způsobem zde však byl odveden určitý badatelský výkon, a proto dávám šanci práci obhajovat, navrhuji ale maximálně známku dobře, 20 bodů.

PhDr. Hana Havelková, Ph.D.

V Rožtokách 15.10.2008